

PĚCHOTNÍ ROZHLEDY

Redaktor: Podplukovník Bohumil Boček.

Kapitán pěch. Josef Ulrich :

K zjednodušení výcviku.

Dnešní výcvik je pro zavedení nových zbraní a pro vzniklé tím i nové pojetí boje, srovnáme-li jej s primitivismem boje ve starověku a středověku, mnohem komplikovanější a obtížnější; systémem národa ve zbraní, vedoucího válku, se problém výcviku — na rozdíl od profesionálních armád doby minulé — zvětšil ještě více. Jestliže pak u velitelského sboru chybí náležité porozumění pro jednoduchost řešení každé věci, a jestliže tento sbor ve všem vidí problém, nastává nebezpečí, že v den bitvy bude armáda zatížena samými problémy. Neužitečnost složitých koncepcí na vyšších velitelských stupních byla válkou často dokázána; na nižších velitelských stupních byla pak shledána ponejvíce škodlivou. Nechci se o věci dále rozpisovat, přistoupím raději k jádru věci. Výcvikové programy jsou přeplněny látkou, která často pro různost a početnost nemůže být v stanovené lhůtě zvládnuta; proto se volá po zjednodušení výcviku, k čemuž však, jak se zdá, není dosti potřebné odvahy. Věc je však tak vážná, že má-li dojít k podstatnému zlepšení, nelze se spokojit žádnou cestou kompromisu, nýbrž je nutno přikročit k radikálnímu řešení. Jde především o rámec setniny, kde se tu a tam ve výcviku zdůrazňují ještě věci, které již právem mohly být zapomenuty. V upřilíšené touze po taktickém školení a po zachování, resp. stupňování individualismu, vyvinulo se místy ovzduší, v němž se více debatuje, než provádí. Zdá se mi, že si výcvik ztěžujeme sami, a to tím, že si nedovedeme ujasnit podstatu věci, v níž by bylo třeba především zjistit, oč jde a co chci, a že si správně neuvědomujeme taktické možnosti jednotky. Způsob výchovy, při kterém se chce mnoho, aby se dosáhlo alespoň nutného mála, je nesprávný, a nutno jej zavrhnout, podobně jako snahu o zvládnutí co největšího počtu situací, jež by se mohly v boji vyskytnout. Nebyly vzácné týdenní výcvikové programy setnin, podle kterých se měl na př. v pondělí cvičit útok družstva ve volném terénu, ve středu útok družstva na slabě opevněného nepřítele a v pátek obchvat družstvem.

Ve skutečnosti jde ve všech třech uvedených cvičeních o jednu a touž věc, t. j. o pohyb a palbu; či se mění způsob boje družstva v uvedených cvičeních? Můžeme klidně odpovědět, že nikoliv. Ve všech případech musí se družstvo rozvinout v daném směru a v onom směru útočit, t. j. střídát palbu s pohybem. V daném případě však — podle programu — šlo o tři různá cvičení, pro která, aby mezi nimi ve skutečnosti vynikl nějaký rozdíl, byly hledány náměty, situace a poučky, jejichž násilnost bila mnohdy přímo do očí. Je nutno si uvědomit, že jen málokterá nižší jednotka bude bojovat osamoceně; téměř vždy bude bojovat ve svazu, při čemž při plnění daného úkolu bude podstatně důležitou věcí udržet směr, pohyb a palbu (za útoku), nebo palbu se setrváním na místě (za obrany). Dávám na uvážení odpovídat na otázku, jaké možnosti má na př. družstvo, bojující na frontě zšíří několika desítek metrů? Jaké možnosti má četa nebo rota? V praporu, který má palebnou základnu, je věc již poněkud jiná; avšak ani tu nejsou vždy představy zcela reálné, takže vznikají neskromné představy o taktických možnostech této jednotky. Nezapomínejme, že tyto jednotky, vzhledem

k přesně vytčenému a krátkodobému úkolu, k úzkému pásmu činnosti a k nedostatku sil (zejména záloh, jimiž lze uskutečnit nějaký manévř, jichž se však, budou-li vůbec v rámci těchto jednotek, použije větším dílem k živění útoku), nebudou moci ve skutečnosti, t. j. nepříteli tváří v tvář, dát vyniknout žádnému manévru, jichž jsme někdy svědky za mírového cvičení, a jež lze — vzhledem k tomu, co jsme výše řekli — považovat spíše za výplod cvičiště. Je třeba konstruovat úmysl a hloubat dlouze na tím, budu-li útočit středem, vlevo či vpravo, když mám k dispozici na př. pásmo 200 m široké a 800 m hluboké? Může na tomto úzkém terénním pruhu nějak vyniknout rozhodnutí s hlediska pojetí operace? Myslím, že o tom nemůže být ani řeči.

Myslím, že nemůže být pochyb o podstatném významu, jaký v malých jednotkách připadá rychlému rozhodování a energickému provedení; individualita velitelů v těchto malých jednotkách se projeví především osobní statečností a vůlí splnit daný úkol stůj co stůj. Mám za jisté, že u malých jednotek nemá úmysl zdaleka toho významu, jako je tomu na př. u divise a jednotek ještě vyšších, protože je zde ohrožen množstvím nevypočítatelných náhod a zásahů, a že je třeba využít příznivých, avšak větším dílem jen okamžitých a rychle prchajících situací k zásahům, jež jsou mnohokrát v rozporu s původně pojatým úmyslem. Je potom třeba mít úmysl? Zdá se, že nikoliv. Oč by tedy mělo jít především při výcviku malých jednotek? Za podstatně důležitá považuji průpravná cvičení, jež by měla jednotku připravit v pochodech, v rychlosti při zaujímání sestavy, v udržení směru a v pohybu a palbě, vždy za současného využívání terénu.

Uvažujeme-li o pochodu, zjistíme, že nejsme v situaci právě nejprůzračnější, protože při stoupajícím počtu motorických prostředků a při rozvoji všech dopravních prostředků vůbec ubývá značně počtu branců s náležitou pochodovou průpravou. Na druhé straně pak 25km denní pochodový výkon nelze považovat za normální; počáteční údobí světové války, a konečně i všechna závěrečná cvičení, si vyžádala mnohem delších etap, po nichž ještě téhož dne byly jednotky zasazeny do útoku. Je možno podobné výkony žádat od jednotek, které, aby se pochodem neztrácel čas, jen málokdy pronikly nad 2 nebo 4 km od kasáren? Umělkovaným manévřům se daří dobře tam, kde jsou pro ně předpoklady, t. j. dokud je mužstvo svěží, kde je vyhledán vhodný k tomu terén a vyhledána příznivá situace.

Kdo však viděl akce rot, zasazených na př. po 30km pochodu, spoutaných vlevo i vpravo hranicemi pásma a pracujících nepříteli tváří v tvář, nemůže říci, že by tu byly nějaké stopy po individuálně založených a libivých akcích, tak často vídaných při mírových cvičeních v posádce. Roty se v daném případě většinou rozvinuly z přibližovacích tvarů přímo vpřed, a vrhly se ještě před setměním na daný cíl, často s posledním vypětím sil. Naproti tomu bylo možno vidět rotu, které již po 20km pochodu byly tak unaveny, že nebyly s to řádně se rozvinout, a provést útok na vzdálenost 300 až 400 m s onou dravostí, jaká je — předpokládáme-li alespoň dostatečně uspořádané palebné rozvrhy — vždy žádoucí a nutná.

Co se týká pěstování individualismu v malých jednotkách, jsem toho názoru, že se zašlo do extrému. Rychlost v rozhodnutí, jemuž v zápětí následuje jednoduchý a tvrdý úder, zmohou mnohem více než sebe lepší úmysl, který přišel na svět pozdě, a který při provádění je ještě k tomu roztržštěn na řadu individuálních akcí. Je opravdu třeba uvážít, zda se vzhledem k účelu, jehož se má dosáhnout, nejeví důsledek individualismu v malých jednotkách spíše škodlivě než užitečně? Víím dobře, že se vzhledem k nepo-

pulárnosti názoru, který zde předkládám, vydávám v nebezpečí, že snad razím cestu metodě drilu a p. Buď si! Mám odvalu se přiznat, že bych i tuto cestu, vzhledem k očekávaným výsledkům, pokládal za správnější než onu, která byla kdysi nastoupena. Jsem přesvědčen, že se tam, kde se vytvořil stav, v němž se mnoho debatuje a uvažuje, a kde se v provádění, beztoho již drobného a v pravém smyslu slova sešněrovaného úkolu, hledá stůj co stůj možnost osobitého výkonu, nepřichází k uspokojivým výsledkům. Takovým způsobem výchovy se ztrácí ve vojenské hierarchii vědomí podřízenosti a vědomí, že na jedné straně je třeba nařizovat, a na druhé poslouchat. Dnes se často i při naprosto jednoduchých úlohách dlouze zkoumá a uvažuje o tom (s oblibou se tomu říká problém), jak na to jít, a zatím by v mnoha případech stačilo jednotku prostě rozvinout směrem na cíl a dát povel „Vpřed!“ Právě proto, že místy jsou velmi nereálné představy o taktických možnostech malých jednotek, přisoudila se i taktickému školení nižších velitelů důležitost přespřílišná. Zapomnělo se, že v boji těchto jednotek jsou to především energie a rozhodnost, jež ve spojení se znalostmi několika málo pouček o vedení boje, a s ovládnutím několika málo jednoduchých a prostých sestav tvoří podstatnou složku úspěšného velení. K jakým extrémům se docházelo, dosvědčují případy, kdy velitelé rot, kteří rotám veleli již za války a prokázali nejednou nevšední statečnost, nemohli najednou po válce za změněných poměrů zvládnout to, čemu se říkalo taktika roje, družstva a p. Nevíme, do jaké míry bylo správné žádat na nich denní přípravu, spojenou s předkládáním písemných prací, na př. pro výcvik roje anebo družstva? Zasvěcenému neuniklo, kolik vzácné energie a času věnovali tito muži přípravám na něco, čeho smysl nemohli dobře pochopit a s čím snad vnitřně nesouhlasili. Smysl činnosti byl nalézán v individuálním výkonu jednotlivce a jednotky; méně času bylo věnováno cvičením v rámci vyšší jednotky. Avšak, právě zde se nejvíce přibližujeme skutečnosti tím, že každá jednotka je povinna uvědomovat si stále svůj drobný úkol, který jí připadá v rámci celkového úkolu, a že právě proto musí usměrňovat i svou činnost vzhledem k daným podmínkám (určený směr, vymezený prostor činnosti, spolupráce, časové omezení atd.).

Místy se již projevíly názory o nutnosti zjednodušit výcvik. Zvláště třeba vítat články pp. mjr. gšt. Vlčka a Kropáčka, kteří se v 3.—6. čísle V. R., roč. XIV, přesvědčivým způsobem přimlouvají za zjednodušení výcviku jeho mechanisací. Projevené obavy, že se mechanisací ubíjí individualita, pozbývající značně ceny vzhledem k účelu, jehož se má dosáhnout. Osobně jsem toho názoru, že jeho favorisování v rámci malých jednotek je spíše škodlivé než užitečné; a to proto, že v rámci těchto jednotek je nutno, aby každá útočná akce měla ráz jednotného, individualismem podřízených netříštěného úderu. Je-li tomu naopak, vzniká nebezpečí, že se pod pláštěm individualismu a pod širokým pojmem iniciativy mohou z pudu sebezáchovy, a ještě i z jiných důvodů, zakrýt věci, které by jinak bylo možno klidně považovat za neposlušnost, aneb i zbabělost.

Podřízenému se tím dává do ruky zbraň, které může užít ve svůj prospěch, a tedy proti zájmu kolektiva. Myšlenka důsledného pěstování individualismu předpokládá určitý stupeň inteligence a poměrně stejnou úroveň u všech branců, a pak především stejného ducha, stejné nadšení a stejné myšlenky.

Nelze popírat, že si v určitých akcích (průzkum a přezvědňá služba) vyžádá situace jisté iniciativy i u nejnižších velitelů. Přihlédneme-li však

k československému občanu, můžeme zjistit, že povahou a výchovou má k danému požadavku nutné předpoklady, a že by bylo právě v prospěchu věci, aby, místo beztoho již silně rozvinutého individualismu, byla usměrňována výchova vojáků ve smyslu nesmlouvavého a oddaného podřízení se vyšší vůli, jež vždy a jediná je odpovědná.

Nadhodil jsem zhruba směr, jímž by bylo možno zjednodušit výcvik. Aby se tak stalo, je opravdu třeba provést radikální změnu názorů na výchovu a taktické školení velitelů, zvláště v rámci malých jednotek. Je přece protismyslné tvrdit na jedné straně na př., že výcvik družstva je nejobtížnější, a na druhé straně nebýt si vědom toho, že ve válce má tomuto družstvu velet člověk, který svým předběžným a pro krátkost doby ani vojenským výcvikem nemá nutné k tomu předpoklady. Uvážíme-li, že za války bude mít mužstvo ze zálohy u jednotek naprostou převahu, a že tak tomu bude i s velením na nižších stupních, stojí skutečně za uvažení, zda je nutno těmto lidem bez důvodu ztěžovat výkon jejich velitelské funkce nějakou pseudotaktikou?

Jsem si vědom ožehavosti otázky, již jsem se tímto článkem dotknul. Činím tak však s vědomím plné odpovědnosti. Proto, že chyb, jež zde líčím, jsem se sám dopouštěl; sám jsem kdysi viděl podstatu věci v řešení otázky, zda družstvo má útočit tak či onak. Vida však marnost tohoto — vzhledem k malé ceně dosažených výsledků — až nadlidského úsilí, neváhám přiznat neúspěch a odhalit příčiny. Konal jsem službu pod mnoha veliteli rot, poznal jsem se s mnoha kamarády, subalterními důstojníky. Třebaže dnes už nejsem mezi nimi, podivuji se vždy v duši oné ohromné činnosti a přímo apoštolské horlivosti, jakou vyvíjeli na poli výchovy a výcviku; jim děkuji za mnohé. Mohu říci, že to často byla práce v potu tváří, v odříkání a na újmu rodinného života — o tom o všem se však nezasevěná veřejnost nedovídá. Nepoznal jsem nikde tolik nadšení a obětavosti. Je však třeba, aby tato činnost byla jednotně usměrněna, a aby nebylo plýtváno těmito silami na nic zbytečného. Stane-li se tak, můžeme se věru při mentalitě našeho velitelského sboru nadít i výsledků nejcennějších.

Nadporučík Karel Grunc l:

Osady v pohybném boji.

(Podle německých pramenů.)

A. Ú v o d.

Již v dřívějších válkách bývaly osady často dějištěm krutých bojů, které si mnohdy vyžádaly mnoho krvavých obětí, ačkoliv někdy dobytí osady samo o sobě nemělo ani příliš velkého významu pro rozhodný úspěch na určitém úseku fronty. Vzpomeňme jen tuhých bojů o osady ve válkách napoleonských, kde i malé osady bývaly obtížnou překážkou v postupu celým brigádám! Vzpomeňme bojů o osadu Bazeilles v r. 1870, která byla pro Němce nepřekonatelnou a která byla jimi též nazvána „nenasytným mlýnem na lidi“ (unersättliche Menschenmühle)!

Zkušenosti získané v bojích o osady byly již dávno téměř ve všech armádách zpracovány v předpisech, aby míroví velitelé měli určité vodítko pro výcvik podřízených jednotek v tomto zvláštním druhu boje. Tyto předpisy nařizovaly, že se na osadu má útočit v hustých sevřených